

บทที่ ๔

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการใช้บริการห้องสมุดในสถานศึกษา พระคริสตธรรมในกรุงเทพมหานคร ของนักศึกษาและอาจารย์ ปัญหาในการใช้บริการห้องสมุด ความคิดเห็นและความต้องการเกี่ยวกับบริการห้องสมุดที่จะให้ห้องสมุดปรับปรุงเพิ่มเติม

ในการดำเนินการวิจัย ได้ส่งแบบสอบถามถึงนักศึกษาและอาจารย์ประจำของโรงเรียน พระคริสตธรรมกรุงเทพ โรงเรียนกรุงเทพคริสตศาสนศาสตร์ และโรงเรียนคริสตศาสนศาสตร์ คณะเบบิสิสท์ รวม ๑๐๒ คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืน ๘๘ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๒๗

แบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ มีเนื้อหา ๕ ตอนดังนี้ คือสภาพภาพ ของผู้ตอบ สภาพการใช้ห้องสมุด ปัญหาการใช้บริการห้องสมุด ความต้องการใช้บริการห้องสมุด และความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดและปรับปรุงบริการห้องสมุด

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แบ่งกลุ่มประชากรออกเป็น ๓ กลุ่ม ตามกลุ่มผู้ใช้บริการห้องสมุด ของแต่ละสถานศึกษา (นักศึกษาและอาจารย์) สำหรับผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

สถานภาพของผู้ตอบ

ประชากรผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๒๗ เป็นนักศึกษาชาย รองลงมา ร้อยละ ๒๙.๕๕ เป็นนักศึกษาหญิง อาจารย์ชายมีจำนวนมากกว่าอาจารย์หญิง

ประชากรผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้มีอายุช่วงระหว่าง ๑๘ - ๒๕ ปี มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ ๔๓.๑๘ รองลงมาคือผู้มีอายุระหว่าง ๒๖ - ๓๐ ปี คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๘๖

ประชากรผู้ตอบแบบสอบถาม เฉพาะกลุ่มอาจารย์จำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๗๓ มีวุฒิการศึกษาสูงสุด ปริญญาโททางศาสนศาสตร์ และอาจารย์จำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๘๑ สอนรายวิชาทางศาสนศาสตร์

ประชากรผู้ตอบแบบสอบถาม เฉพาะกลุ่มนักศึกษาจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๒๔ มีพฤติกรรมการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ก่อนเข้าศึกษาในสถานศึกษาพระคริสตธรรม และนักศึกษาจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๕๕ กำลังศึกษาระดับปริญญาตรีของสถานศึกษาพระคริสตธรรม รองลงมาเป็นระดับประกาศนียบัตร

สภาพการใช้บริการห้องสมุด

นักศึกษาและอาจารย์ทุกคนของสถานศึกษาทั้ง ๓ แห่ง เคยใช้ห้องสมุดของสถานศึกษา เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการใช้ห้องสมุด นักศึกษาจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๕๒ ใช้ห้องสมุดเพื่อทำการบ้านและเขียนรายงาน อาจารย์จำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๘๒ ใช้ห้องสมุดเพื่อให้หนังสืออ้างอิงที่ห้องสมุดไม่ให้ยืมออก เพื่อยืมหนังสือและสิ่งพิมพ์และเพื่อค้นคว้าข้อมูลเพื่อใช้ในการสอนหรือวิจัย

ด้านความถี่ในการใช้ห้องสมุด พบว่านักศึกษาจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๒๖ ใช้ห้องสมุดทุกวัน อาจารย์จำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๕๕ ใช้ห้องสมุดความถี่อื่น ๆ คือ ไม่นั่นแน่แล้วแต่โอกาส

ช่วงเวลาที่ประชากรมัก เข้าใช้ห้องสมุด พบว่านักศึกษาและอาจารย์จำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๘๑ และ ๕๐.๕๑ ตามลำดับ มักเข้าใช้ห้องสมุดเมื่อต้องการค้นคว้าเรื่องหนึ่ง เรื่องใดทันที

เกี่ยวกับวิธีค้นหาสิ่งพิมพ์ของห้องสมุด นักศึกษาจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๗๔.๒๒ ใช้วิธีถามบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุด อาจารย์จำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๕๑ ค้นหาสิ่งพิมพ์โดยเดินหาดตามชั้นหนังสือในห้องสมุด รองลงมาใช้วิธีถามบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุด

ด้านการใช้สิ่งพิมพ์ของห้องสมุด พบว่าสิ่งพิมพ์ที่มีค่าเฉลี่ยน้ำหนักการใช้สูงสุด คือหนังสือทางคริสตศาสนศาสตร์ภาษาไทย รองลงมาคือ หนังสืออ้างอิงภาษาไทย สำหรับวิทยานิพนธ์ เป็นสิ่งพิมพ์ที่นักศึกษาทุกสถานศึกษาใช้น้อยและอาจารย์ไม่เคยใช้เลย

ด้านการให้บริการและกิจกรรมของห้องสมุด พบว่าบริการยืม เป็นบริการที่มีค่าเฉลี่ย
นำหนักการใช้สูงสุด รองลงมาคือบริการอ่านในห้องสมุด บริการอื่น ๆ มีการใช้ในระดับน้อย

ปัญหาการใช้บริการห้องสมุด

เกี่ยวกับปัญหาการใช้บริการห้องสมุด ด้านอาคารสถานที่และวัสดุครุภัณฑ์ ผู้ใช้ห้องสมุด
ทุกสถานศึกษาเห็นว่า เรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับอาคารสถานที่และวัสดุครุภัณฑ์ล้วน เป็นปัญหาน้อยหรือ
ไม่เป็นปัญหา

ด้านสิ่งพิมพ์ของห้องสมุด เรื่องที่มีค่าเฉลี่ยนำหนักปัญหาสูงสุดคือสิ่งพิมพ์คริสต์ศาสนศาสตร์
ภาษาไทยไม่เพียงพอ รองลงมาคือหนังสือทั่วไปภาษาไทยไม่พอแก่การค้นคว้า วิทยานิพนธ์ของ
สถาบันอื่นมีน้อยหรือไม่มี วิทยานิพนธ์ของสถานศึกษามีไม่เพียงพอ, ไม่มี และหนังสืออ้างอิง
ส่วนใหญ่เป็นภาษาต่างประเทศ ตามลำดับ

ด้านระบบจัดเก็บสิ่งพิมพ์และเครื่องช่วยค้น ผู้ใช้ห้องสมุดทุกสถานศึกษาเห็นว่า เรื่องระบบ
จัดเก็บสิ่งพิมพ์ บัตรรายการและป้ายบอกหมวดหมู่หนังสือ เป็นปัญหาน้อย

ด้านบริการและกิจกรรมของห้องสมุด ผู้ใช้ห้องสมุดทุกสถานศึกษาเห็นว่า บริการและ
กิจกรรมต่าง ๆ ของห้องสมุด เป็นปัญหาน้อย

ด้านบุคลากรของห้องสมุด นักศึกษาและอาจารย์ทุกสถานศึกษาเห็นว่า เรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับ
บุคลากรของห้องสมุด ไม่ว่าจะจำนวน ความรู้เกี่ยวกับสิ่งพิมพ์ทางคริสต์ศาสนศาสตร์ และความเต็มใจ
ในการให้บริการ ล้วนเป็นปัญหาน้อย หรือไม่เป็นปัญหา

ด้านเวลาทำการของห้องสมุด นักศึกษาและอาจารย์ทุกสถานศึกษาเห็นว่า เวลาทำการ
ของห้องสมุด เป็นปัญหาน้อยหรือไม่เป็นปัญหา

ความต้องการใช้บริการห้องสมุด

ในบริการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้วในห้องสมุดของสถานศึกษาทั้ง ๓ แห่งนั้น
ผู้ใช้ห้องสมุดมีความต้องการบริการต่าง ๆ ในระดับปานกลาง ยกเว้นบริการหนังสือจองซึ่ง
ต้องการในระดับน้อย ส่วนบริการต่าง ๆ ซึ่งห้องสมุดยังไม่ได้จัดทำ ผู้ใช้ต้องการในระดับ
ปานกลางทุกประเภท

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดและปรับปรุงบริการห้องสมุด

ด้านอาคารสถานที่และการจัดเนื้อที่ภายในห้องสมุด ผู้ใช้ห้องสมุดหลายคน เสนอให้ห้องสมุดขยายเนื้อที่ให้กว้างขวาง ปรับปรุงด้านบรรยากาศของห้องสมุด และการถ่ายเทอากาศ ด้านครุภัณฑ์ เสนอให้เพิ่มจำนวนโต๊ะ เก้าอี้ที่นั่งอ่าน

ด้านสิ่งพิมพ์ ผู้ใช้ห้องสมุดส่วนใหญ่ต้องการสิ่งพิมพ์ทางคริสตศาสนศาสตร์ภาษาไทยเพิ่มขึ้น สิ่งพิมพ์สาขาวิชาอื่น ๆ เสนอให้เพิ่มเติมให้มีเนื้อหากว้างขวางขึ้น

ด้านระบบจัดเก็บสิ่งพิมพ์และเครื่องช่วยค้น เสนอให้ปรับปรุงคุณภาพให้ดียิ่งขึ้น

ด้านบริการและกิจกรรมของห้องสมุด สำหรับบริการและกิจกรรมประเภทที่ห้องสมุดมีอยู่แล้ว ผู้ใช้ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าบริการแนะนำการใช้ห้องสมุด บริการหนังสือจอง บริการแนะนำหนังสือใหม่ บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า การจัดนิทรรศการในโอกาสพิเศษ และบริการโสตทัศนวัสดุอุปกรณ์ ห้องสมุดควรปรับปรุงให้เพิ่มมากขึ้น บ่อยครั้งขึ้น หรือจัดทำอย่างสม่ำเสมอ ส่วนบริการอ่านในห้องสมุดและบริการยืม ผู้ใช้ห้องสมุดส่วนใหญ่เห็นว่าเหมาะสมดีแล้ว เกี่ยวกับบริการและกิจกรรมอื่น ๆ ที่ห้องสมุดยังไม่ได้จัดทำ ผู้ใช้ห้องสมุดส่วนใหญ่เห็นว่าห้องสมุดควรจัดให้มี

ด้านบุคลากรของห้องสมุดและเวลาทำการของห้องสมุด ผู้ใช้ห้องสมุดส่วนใหญ่เห็นว่าเหมาะสมดีแล้ว

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านสภาพของผู้ตอบแสดงให้เห็นว่าประชากรผู้ใช้ห้องสมุดกลุ่มใหญ่ที่สุด คือนักศึกษา โดยอยู่ในช่วงอายุ ๑๘ - ๒๕ ปี โดยกำลังศึกษาในระดับประกาศนียบัตร และระดับปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ ในด้านอาจารย์ วุฒิสองสูงสุดของอาจารย์ส่วนใหญ่เป็นวุฒิต่างศาสนศาสตร์ และอาจารย์ส่วนใหญ่สอนรายวิชาทางศาสนศาสตร์ แสดงให้เห็นว่าผู้ใช้ห้องสมุดของสถานศึกษามีความรู้ทางคริสตศาสนศาสตร์ต่างกัน คืออาจารย์มีความรู้ทางคริสตศาสนศาสตร์มาก ส่วนนักศึกษายังต้องการความรู้ทางคริสตศาสนศาสตร์มากขึ้น เหตุผลดังกล่าวอาจทำให้ผู้ใช้ห้องสมุดต่างกลุ่มกัน ประสบปัญหาในการใช้ห้องสมุดในบริการที่เน้นหนักไปด้านเกี่ยวกับคริสตศาสนศาสตร์แตกต่างกัน

เกี่ยวกับสภาพการใช้ห้องสมุด ด้าน วัตถุประสงค์ในการใช้ห้องสมุด วัตถุประสงค์สำคัญอย่างหนึ่งของอาจารย์จำนวนมากที่สุด ได้แก่ เพื่อค้นคว้าข้อมูลสำหรับใช้ในการสอนหรือวิจัย ตรงกับผลงานวิจัยของทัศนา หาญพล, เชวง จำรูญจันทร์ และละอองกาญจน์ สุริชัยพาณิชย์ ส่วนนักศึกษาจำนวนมากที่สุดมีวัตถุประสงค์เพื่อทำการบ้านและเขียนรายงาน แสดงให้เห็นว่าทั้งนักศึกษาและอาจารย์เห็นความสำคัญของห้องสมุดในฐานะแหล่งข้อมูลประกอบการเรียนการสอนของสถานศึกษา

ด้านความถี่ในการใช้ห้องสมุด นักศึกษาจำนวนมากที่สุดใช้ห้องสมุดทุกวัน ต่างจากผลงานวิจัยของเชวง จำรูญจันทร์ ซึ่งพบว่านักศึกษาเข้าใช้ห้องสมุดน้อยครั้งในสัปดาห์

ด้านช่วงเวลาที่ใช้ห้องสมุดมักเข้าใช้ห้องสมุด นักศึกษาและอาจารย์จำนวนมากที่สุดทุกสถานศึกษามักเข้าใช้ห้องสมุดเมื่อต้องการค้นคว้าเรื่องหนึ่งเรื่องใดทันที แสดงให้เห็นว่าผู้ใช้ส่วนใหญ่ใช้หนังสือตามที่ต้องการเท่านั้น อาจจะมีหนังสือบางประเภทที่ผู้ใช้ไม่ได้ใช้อีกเป็นจำนวนมาก

ด้านวิธีค้นหาสิ่งพิมพ์ของห้องสมุด นักศึกษาจำนวนมากที่สุด ใช้วิธีถามบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุด อาจารย์จำนวนมากที่สุดใช้วิธีเดินหาดตามชั้นหนังสือในห้องสมุด ซึ่งต่างจากผลงานวิจัยของสุภาภรณ์ สังข์ศรี, วนิดา จินตนา นุรัตน์ และละอองกาญจน์ สุริชัยพาณิชย์ ซึ่งพบว่าผู้ใช้ใช้วิธีดูจากบัตรรายการ

ด้านการใช้สิ่งพิมพ์ นักศึกษาจำนวนมากที่สุดใช้สิ่งพิมพ์ทางคริสตศาสนศาสตร์ภาษาไทย ซึ่งตรงกับผลงานวิจัยของวนิดา จินตนา นุรัตน์ ซึ่งพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่นิยมใช้หนังสือภาษาไทยมากที่สุด

ด้านการใช้บริการและกิจกรรมต่าง ๆ บริการยืม เป็นบริการที่นักศึกษาและอาจารย์ทุกสถานศึกษาใช้มากกว่าบริการอื่น ๆ ตรงกับผลงานวิจัยของทัศนีย์ ขวัญสุวรรณ, จิรัชณี วงศ์สุวรรณ และวนิดา จินตนา นุรัตน์ การที่นักศึกษาและอาจารย์ทุกสถานศึกษานิยมใช้บริการยืมมากกว่าบริการอ่านในห้องสมุด อาจเป็นเพราะปัญหาความสมดุลย์ของอาคารสถานที่ของห้องสมุดต่อจำนวนประชากรเมื่อผู้ใช้ห้องสมุดที่ต้องการอ่านหรือหาข้อมูลจากสิ่งพิมพ์ประสบปัจจัยที่ทำให้การอ่านในห้องสมุดไม่สะดวกเท่าที่ควร จึงหันเหไปใช้บริการยืมแทน นอกจากนี้บริการยืม เป็นบริการที่สะดวกสำหรับ

ผู้ใช้ห้องสมุดมากกว่า เนื่องจากผู้ใช้ห้องสมุดสามารถเก็บสิ่งพิมพ์ไว้อ่าน เมื่อสะดวก นอกจากนั้น การที่ผู้ใช้ห้องสมุดทุกสถานศึกษามักใช้บริการต่าง ๆ นอกเหนือจากบริการยืมและบริการอ่านในห้องสมุดในระดับน้อย อาจเป็นเพราะห้องสมุดมีบรรณารักษ์เพียงคนเดียว ทำให้ห้องสมุดไม่สามารถขยายบริการต่าง ๆ โดยเฉพาะบริการที่ผู้ใช้ต้องการค่อนข้างมาก เช่น บริการแนะนำหนังสือใหม่ บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า เป็นต้น

เกี่ยวกับปัญหาการใช้บริการห้องสมุด ด้านสิ่งพิมพ์ สิ่งพิมพ์ที่ผู้ใช้โดยเฉพาะนักศึกษาทุกสถานศึกษาเห็นว่าเป็นปัญหกว่าสิ่งพิมพ์อื่น ๆ คือ เรื่องสิ่งพิมพ์ทางคริสตศาสนศาสตร์ภาษาไทย ไม่เพียงพอ ซึ่งตรงกับผลงานวิจัยของประไพศรี แวเวเที่ยงธรรม และวรรณุช เตียวตระกูล ซึ่งพบว่า ประชากรในงานวิจัยประสบปัญหาเรื่องหนังสือภาษาไทยมีไม่เพียงพอประกอบการค้นคว้า

การที่ห้องสมุดประสบปัญหาขาดแคลนสิ่งพิมพ์ภาษาไทยทางคริสตศาสนศาสตร์ เนื่องมาจากวงการคริสเตียนไทยยังขาดแคลนหนังสือวิชาการ ตำรา สำหรับการสอนคริสตศาสนศาสตร์อย่างลึกซึ้ง สาเหตุสำคัญคงเป็นเพราะตำราทางศาสนศาสตร์ต้องอาศัยผู้มีความรู้ทางวิชาการอย่างถ่องแท้และมีความเชี่ยวชาญในการเขียนหรือแปลมาก คณะธรรมทูตที่เข้ามาเผยแผ่ศาสนาคริสเตียนในประเทศไทย จำเป็นต้องใช้เวลาศึกษาภาษาไทยให้ลึกซึ้งก่อนที่จะทำการแปลหรือเขียนได้ แต่ก็ต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในงานประจำ เช่น ด้านการแพทย์ การศึกษา เมื่อจะผลิตวรรณกรรมหรืองานเขียนงานเผยแผ่ศาสนาที่เป็นลายลักษณ์อักษร ก็จะมีผลผลิตสิ่งพิมพ์ย่อย ๆ ที่คัดจากคัมภีร์ของศาสนาคริสเตียน หรือข้อเขียนที่มุ่งโน้มน้าวชักชวนผู้อ่านให้เกิดความสนใจเกี่ยวกับศาสนาคริสเตียนมากกว่าตำราเพื่อการสอนทางคริสตศาสนศาสตร์จึงมีน้อย ผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับคำกล่าวของเฮอร์เบท สวอนสัน (๔: คำนำ) ที่ว่าในประเทศไทยยังไม่มีห้องสมุดใดที่มีแหล่งสิ่งพิมพ์ทางคริสตศาสนศาสตร์ขนาดใหญ่ ตำราศาสนศาสตร์ภาษาไทยยังขาดแคลนอยู่มาก ดังนั้น เมื่อมีการผลิตสิ่งพิมพ์ภาษาไทยทางคริสตศาสนศาสตร์น้อย ห้องสมุดก็จัดหาให้บริการแก่นักศึกษาและอาจารย์ได้น้อย นักศึกษาผู้ใช้ห้องสมุดซึ่งส่วนใหญ่กำลังศึกษาระดับประกาศนียบัตรและปริญญาตรีย่อมคุ้นเคยกับการใช้สิ่งพิมพ์ภาษาไทยมากกว่า และการเรียนการสอนในสถานศึกษาพระคริสตธรรมก็ใช้ภาษาไทยเป็นส่วนใหญ่ สำหรับอาจารย์ซึ่งย่อมมีประสบการณ์ ความรู้ คุ้นเคยกับวิชาการ โดยเฉพาะทางคริสตศาสนศาสตร์ จึงสามารถใช้สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ภาษาอังกฤษมากกว่า แต่ในการสอนหากอาจารย์จะแนะนำหรือกำหนดสิ่งพิมพ์ให้นักศึกษาอ่านประกอบ เพื่อความรู้ความเข้าใจกว้างขวาง อาจารย์ย่อมต้องใช้สิ่งพิมพ์ที่มีอยู่ในห้องสมุด หากเป็นสิ่งพิมพ์ภาษาไทย

นักศึกษาจะสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ลึกซึ้งกว่า ปัญหาด้านสิ่งพิมพ์รองลงมาคือ หนังสืออ้างอิง ส่วนใหญ่เป็นภาษาต่างประเทศ หนังสือทั่วไปภาษาไทยไม่พอแก่การค้นคว้า วิทยานิพนธ์ของสถานศึกษามีไม่เพียงพอหรือไม่มี วิทยานิพนธ์ของสถาบันอื่นมีน้อยหรือไม่มี ย่อมเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าห้องสมุดควรเพิ่มเติมสิ่งพิมพ์ภาษาไทยให้มากขึ้น สำหรับวิทยานิพนธ์ซึ่งผู้ใช้ห้องสมุด โดยเฉพาะนักศึกษาใช้น้อย ทั้งที่เป็นสิ่งพิมพ์ภาษาไทยโดยส่วนใหญ่อาจเป็นเพราะห้องสมุดมีสิ่งพิมพ์ประเภทนี้น้อย หัวข้ออาจไม่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ หรืออาจเป็นเพราะห้องสมุดขาดการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการใช้วิทยานิพนธ์

ด้านอาคารสถานที่และวัสดุครุภัณฑ์ ระบบจัดเก็บสิ่งพิมพ์และเครื่องช่วยค้น ด้านบริการ และกิจกรรมของห้องสมุด และด้านเวลาทำการของห้องสมุด ผู้ใช้ส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นปัญหาระดับน้อย หรือไม่เป็นปัญหา ยกเว้นเรื่องเสียงรบกวน ซึ่งผู้ใช้ห้องสมุดโรงเรียนกรุงเทพคริสตศาสนศาสตร์เห็นว่าเป็นปัญหาระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะห้องสมุดของโรงเรียนดังกล่าวตั้งอยู่ในที่มีผู้คนสัญจรไปมาเป็นระยะ จึงมีเสียงรบกวนจากยานพาหนะ การส่งกระจายเสียง เชิญชวนซื้อสินค้า เป็นครั้งคราวประกอบกับการจัดเนื้อที่ภายในห้องสมุด ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดการรบกวน ดังนั้นเมื่อห้องสมุดจะย้ายไปยังอาคารใหม่ บรรณารักษ์จึงควรคำนึงถึงปัญหาด้านนี้ของห้องสมุดด้วย

สำหรับความต้องการใช้บริการของห้องสมุดนั้น พบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุดของบริการที่ผู้ใช้ต้องการ ๓ อันดับแรก ได้แก่ บริการจัดทำฤกษ์ฤกษ์ บริการแปล และบริการรวบรวมบรรณานุกรม เฉพาะเรื่อง จะเห็นได้ว่าบริการดังกล่าวเป็นบริการที่ห้องสมุดยังไม่ได้จัดทำทั้งสิ้น ทั้งยังเป็นบริการที่จะอำนวยความสะดวกในการค้นคว้าข้อมูลในห้องสมุดให้กับผู้ใช้ โดยเฉพาะอีกด้วย จึงน่าที่ห้องสมุดจะได้พิจารณาจัดบริการดังกล่าวให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ แต่ทั้งนี้ควรเลือกจัดบริการที่ห้องสมุดจะมีความสามารถทำได้ก่อนเป็นสำคัญ

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ สภาพการใช้ห้องสมุด ปัญหาการใช้บริการห้องสมุด ความต้องการใช้บริการห้องสมุด ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดและปรับปรุงบริการห้องสมุด พบว่าห้องสมุดของสถานศึกษาพระคริสตธรรมยังให้บริการห้องสมุดแก่อาจารย์และนักศึกษาไม่เต็มที่ เนื่องจากในปัจจุบันห้องสมุดให้บริการต่าง ๆ อยู่แล้วหลายประเภท แต่ห้องสมุดมีบรรณารักษ์วิชาชีพไม่เพียงพอที่จะช่วยส่งเสริมและให้บริการได้อย่างมี

ประสิทธิภาพ รวมทั้งอาคารสถานที่ที่ยังคับแคบและมีที่นั่งอ่านไม่มากพอ และไม่เป็นส่วน และขาดแหล่งผลิตสิ่งพิมพ์ทางคริสตศาสนศาสตร์ภาษาไทย ซึ่งเป็นที่ต้องการของนักศึกษา หากห้องสมุดปรับปรุง องค์ประกอบต่าง ๆ ในบริการห้องสมุดได้ก็จะทำให้ห้องสมุดสามารถขยายบริการห้องสมุดให้มีประสิทธิภาพในการให้บริการแก่นักศึกษาและอาจารย์ของสถานศึกษาพระคริสตธรรมได้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยขอเสนอแนวทางในการปรับปรุงการจัดบริการด้านต่าง ๆ ของห้องสมุดดังนี้

ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารสถานศึกษาพระคริสตธรรม

๑. ด้านบุคลากรของห้องสมุด

หากห้องสมุดเพิ่มจำนวนบุคลากร โดยเฉพาะบรรณารักษ์ซึ่งมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งพิมพ์ทางคริสตศาสนศาสตร์ควบคู่กับความชำนาญในการให้บริการห้องสมุด จะช่วยให้ห้องสมุดสถานศึกษาพระคริสตธรรมสามารถปรับปรุงบริการต่าง ๆ ซึ่งห้องสมุดจัดทำอยู่แล้วให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งช่วยให้ห้องสมุดมีแรงงานและเวลามากขึ้น สำหรับปรับปรุงบริการต่าง ๆ ที่ห้องสมุดยังไม่มี และเป็นบริการที่มีประโยชน์สำหรับการศึกษาค้นคว้าในสถานศึกษา

๒. การส่งเสริมทรัพยากรห้องสมุดให้สอดคล้องกับหลักสูตรของสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาควรเพิ่มงบประมาณของห้องสมุดในการจัดหาทรัพยากรมาให้บริการแก่นักศึกษาและอาจารย์ตามหลักสูตร โดยเฉพาะสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้วในวงการวิชาการของคริสเตียนและวงการวิชาการที่เกี่ยวข้อง

๓. ด้านอาคารสถานที่และวัสดุครุภัณฑ์

การที่โรงเรียนพระคริสตธรรมกรุงเทพ และโรงเรียนกรุงเทพคริสตศาสนศาสตร์ กำลังจะขยับขยายอาคารสถานที่ใหม่ ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนพระคริสตธรรมกรุงเทพ และโรงเรียนกรุงเทพคริสตศาสนศาสตร์ จึงควรพิจารณาถึงการวางแผนผังห้องสมุดที่ดี ให้มีเนื้อที่กว้างขวางเพียงพอ เพื่อที่ห้องสมุดจะมีสถานที่เหมาะสม และขนาดได้สัดส่วนกับผู้ให้บริการ รวมถึงการขยายตัวของห้องสมุดในอนาคตด้วย สำหรับโรงเรียนคริสตศาสนศาสตร์ ซึ่งมีเนื้อที่ค่อนข้างกว้างขวาง และยังไม่มีการขยับขยายอาคารห้องสมุด ผู้บริหารสถานศึกษาอาจ

พิจารณางบประมาณในการปรับปรุงอาคารห้องสมุด โดยเฉพาะตู้หนังสือ ซึ่งมีอาจารย์และนักศึกษาเห็นว่าควรลดขนาดตู้หนังสือ เนื่องจากกินเนื้อที่มาก และพื้นที่ใช้สอยน้อยในการจัดเก็บสิ่งพิมพ์ให้มีลักษณะเป็นห้องปิด เพื่อลดปัญหาเรื่องเสียงรบกวน และเมื่อมีโครงการหรือความคิดในการปรับปรุงอาคารเรียน ควรคำนึงถึงปัญหาและความต้องการของห้องสมุดควบคู่เสมอ

ข้อเสนอแนะต่อบรรณารักษ์

๑. การประชาสัมพันธ์ทรัพยากรและบริการห้องสมุด

การที่ผู้ใช้มีความต้องการบริการบางประเภทมาก แต่ใช้น้อย เช่น บริการโสตทัศนวัสดุอุปกรณ์ บริการแนะนำการใช้ห้องสมุด บรรณารักษ์ควรหาวิธีประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การจัดทำคู่มือแนะนำการใช้ห้องสมุด แจกจ่ายให้กับผู้ใช้ห้องสมุดอย่างทั่วถึง หรือการทำป้ายนิเทศแนะนำการใช้ห้องสมุด ซึ่งจะช่วยให้ผู้ใช้ห้องสมุดมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดด้วยตนเอง เพราะทราบถึงแผนผังที่เก็บสิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ ขอบข่ายของทรัพยากรห้องสมุด และข้อมูลสำคัญอื่น ๆ ได้แก่ กฎระเบียบ เวลาทำการ เป็นต้น ซึ่งนอกจากจะช่วยประชาสัมพันธ์การใช้ห้องสมุดแล้วยังช่วยลดงานส่วนหนึ่งของบรรณารักษ์ในการตอบคำถามได้ คู่มือหรือป้ายนิเทศดังกล่าวอาจมีการปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอเป็นระยะ การแนะนำหนังสือใหม่ เป็นวิธีการอีกอย่างหนึ่งซึ่งได้ผลดีมาก และอาจารย์กับนักศึกษาของสถานศึกษาพระคริสตธรรมหลายแห่งมีความต้องการ บรรณารักษ์ควรส่งรายชื่อหนังสือใหม่ไปให้อาจารย์ ทำให้อาจารย์ได้ทราบ และหากสนใจเป็นพิเศษ สามารถนำมาใช้ประกอบการสอนได้ทันที และแนะนำให้นักศึกษาใช้สิ่งพิมพ์นั้น ๆ ด้วย

๒. การปรับปรุงบริการที่มีอยู่

โดยที่นักศึกษาและอาจารย์ต่างเห็นความสำคัญและประโยชน์ของบริการห้องสมุด บรรณารักษ์จึงควรปรับปรุงบริการด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านระบบจัดเก็บสิ่งพิมพ์และเครื่องช่วยค้น ควรปรับปรุงคุณภาพของเครื่องช่วยค้น เช่น ป้ายแสดงหมวดหมู่ของสิ่งพิมพ์ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ใช้ห้องสมุด เข้าถึงสิ่งพิมพ์ที่ต้องการได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

ด้านอาคารสถานที่และวัสดุครุภัณฑ์ บรรณารักษ์ควรปรับปรุงการแบ่งเนื้อที่ภายในให้ได้สัดส่วนดียิ่งขึ้น มีการจัดโต๊ะ เก้าอี้เดี่ยว หรือสถานที่สำหรับค้นคว้าเดี่ยว โต๊ะอ่านหนังสือ

สำหรับผู้ใช้งานตั้งแต่ ๔ คนขึ้นไป อาจจัดสถานที่ให้สำหรับเป็นที่ทำงานของนักศึกษาโดยเฉพาะ เพื่อป้องกันมิให้รบกวนผู้คนที่คนอื่น ซึ่งต้องการสมาธิอย่างมาก

ด้านบุคลากร บรรณารักษ์ควรได้รับการฝึกฝนอบรมความรู้ในด้านคริสตศาสนศาสตร์ เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้บริการผู้ใช้ห้องสมุดได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งงานบางอย่างบรรณารักษ์สามารถฝึกบุคลากรและเจ้าหน้าที่ให้ช่วยเหลือทำแทน เช่น การพิมพ์บัตรรายการสิ่งพิมพ์ของห้องสมุด งานจ่าย-รับ จะช่วยให้บรรณารักษ์มีเวลามากขึ้นสำหรับงานอื่น ๆ เช่น การให้บริการตอบคำถาม และช่วยการค้นคว้า การพิจารณาปรับปรุงบริการของห้องสมุด การจัดหาสิ่งพิมพ์สำหรับห้องสมุด

ด้านสิ่งพิมพ์ของห้องสมุด โดยที่ผู้ใช้ห้องสมุดส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาระดับเดียวกับสถาบัน การศึกษาชั้นสูงของประเทศโดยทั่วไป การจัดบริการสิ่งพิมพ์ในสถานศึกษา จึงควรคำนึงถึงมาตรฐานห้องสมุดระดับอุดมศึกษา โดยห้องสมุดแต่ละสถานศึกษาอาจพิจารณาแนวทางเปรียบเทียบกับห้องสมุดในสถานศึกษาพระคริสตธรรม คณะศาสนศาสตร์ แมคกิลวารี่ มหาวิทยาลัยพายัพ เชียงใหม่ ประกอบกับสถานศึกษาแต่ละแห่งจัดการเรียน การสอน ตามหลักสูตรพระคริสตธรรมสากล การจัดบริการห้องสมุดก็ควรพิจารณาเนื้อหาของทรัพยากรห้องสมุดให้สอดคล้องกับหลักสูตร ในขณะที่เดียวกันจำเป็นต้องคำนึงถึงผู้ใช้ห้องสมุดทั้งกลุ่มนักศึกษาและอาจารย์ ควรจัดหาสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เพิ่ม เช่น หนังสือวิชาการทั่วไป โดยเฉพาะที่เป็นภาษาไทย เพื่อช่วยให้ห้องสมุดมีสิ่งพิมพ์สำหรับให้บริการอย่างกว้างขวางในสาขาวิชาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคริสตศาสนศาสตร์ เช่น ปรัชญา สังคมวิทยา ภาษาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพระคริสตธรรม เช่น ภาษากรีก ภาษาฮีบรู บรรณารักษ์ควรส่งเสริมการใช้วิทยานิพนธ์โดยรวบรวมวิทยานิพนธ์หรือภาคินพนธ์อันสำคัญ ๆ เก็บไว้ในห้องสมุด และเก็บของสถานศึกษาอื่นให้บริการด้วย

๓. ความร่วมมือระหว่างห้องสมุด

บริการอื่น ๆ ที่ห้องสมุดยังไม่ได้จัดทำขึ้น สนับสนุนให้บรรณารักษ์แต่ละสถานศึกษามีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและหาแนวทางขยายปรับปรุงบริการร่วมกัน เริ่มตั้งแต่การยืมระหว่างห้องสมุด โดยเหตุที่ห้องสมุดทั้ง ๓ สถานศึกษา ต่างมีระบบการจัดเก็บสิ่งพิมพ์เดียวกันคือใช้ระบบทศนิยมแบบดิวอี้ อาจส่งเสริมให้มีการทำสัทธิร่วมกันระหว่างห้องสมุดต่าง ๆ ทำให้ผู้ใช้ห้องสมุดแต่ละสถานศึกษามีโอกาสทราบถึงสิ่งพิมพ์ของห้องสมุดอื่น ๆ และสามารถไปใช้ได้ เนื่องจากที่ตั้งก็ไม่ห่างไกลกันมากนัก อาจมีการวางแผนขยายบริการร่วมกัน เช่น ห้องสมุด

สถานศึกษาหนึ่งรับผิดชอบด้านบรรณานุกรมเฉพาะเรื่อง ห้องสมุดอีกแห่งรับผิดชอบด้านสาระสังเขปหรือทั้ง ๓ สถานศึกษาร่วมกันทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งซึ่งเห็นว่า เป็นความต้องการเร่งด่วนและใช้การได้ทันทีมากกว่า

ข้อเสนอแนะต่อผู้มอบบาท ในการผลิตสิ่งพิมพ์ทางคริสตศาสนาในประเทศไทย

ในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์ทางคริสตศาสนศาสตร์ภาษาไทย ต้องอาศัยความร่วมมือของหลายฝ่าย ได้แก่ อาจารย์ ห้องสมุด และหน่วยผลิตสิ่งพิมพ์ทางคริสตศาสนศาสตร์ ควรจะมีการสำรวจจุดสิ่งพิมพ์ทางคริสตศาสนศาสตร์ในประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นหนังสืออ้างอิง ตำราหรือหนังสืออ่านทั่วไป และจุลสาร อนุสารต่าง ๆ ซึ่งมีการผลิตออกมาอย่างกระจัดกระจายทั่วไป หากมีแหล่งกลางซึ่งทำหน้าที่รวบรวมบรรณานุกรมสิ่งพิมพ์คริสเตียนภาษาไทยในประเทศไทย จะช่วยให้ทราบว่า มีผู้ผลิตสิ่งพิมพ์คริสตศาสนศาสตร์ภาษาไทยหัวข้อใดบ้าง ยังขาดหนังสือประเภทใด หัวข้อใด และสิ่งพิมพ์ที่มีอยู่ ห้องสมุดจะจัดหาหรือผู้ใช้ห้องสมุดจะหาอ่านได้จากแหล่งใด ซึ่งจะเป็นการสนับสนุนการใช้สิ่งพิมพ์ที่มีอยู่แล้ว และเป็นการสำรวจสำหรับการผลิตสิ่งพิมพ์ประเภทนี้ในภาษาไทยเพิ่มขึ้น เพื่อลดความซ้ำซ้อนหรือเนื้อหาหนักเอียงไปยังหัวข้อใดหัวข้อหนึ่ง ในด้านการผลิตสิ่งพิมพ์ทางวิชาการของคริสตศาสนศาสตร์มากขึ้น อาจารย์ผู้สอนมีบทบาทสำคัญยิ่ง เพราะเป็นแหล่งทรัพยากรบุคคล ซึ่งจะผลิตแหล่งข้อมูลให้นักศึกษาและผู้ศึกษาค้นคว้าอื่น ๆ อาจารย์มีความเกี่ยวข้องใกล้ชิดกับนักศึกษา ซึ่งเป็นผู้ใช้สิ่งพิมพ์กลุ่มใหญ่ ย่อมมีโอกาสศึกษาว่าควรผลิตสิ่งพิมพ์หัวข้อใด แนวใด อาจารย์สามารถช่วยเหลือในโครงการจัดแปลสิ่งพิมพ์วิชาการที่สำคัญ ๆ ทางด้านผู้ผลิตสิ่งพิมพ์ เช่น กองคริสเตียนศึกษาแห่งมูลนิธิสภาคริสตจักรในประเทศไทย สำนักพิมพ์ของคริสเตียน ควรคำนึงถึงความต้องการด้านนี้ของนักศึกษาในสถานศึกษาพระคริสตธรรมด้วย แม้ในสถานศึกษาพระคริสตธรรมเองก็สามารถส่งเสริมการผลิตสิ่งพิมพ์เพื่อประกอบหลักสูตร ในรูปการอัดสำเนาเอกสาร เพื่อเผยแพร่วิชาการในหัวข้อที่นักศึกษาควรทราบ หรือหัวข้อสำคัญ ๆ ที่สิ่งพิมพ์ภาษาต่างประเทศ ซึ่งต้นฉบับยากแก่ความเข้าใจของนักศึกษา

แนวทางการวิจัยในอนาคต

ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการใช้สิ่งพิมพ์ที่คริสเตียนส่วนบุคคลหรือองค์กร กลุ่ม จัดทำขึ้นในประเทศไทย ซึ่งมีการแจกจ่ายแพร่หลาย หรือจำหน่ายอยู่ในประเทศไทย เพื่อทราบถึงการใช้/ไม่ใช้สิ่งพิมพ์ดังกล่าว ทั้งทราบถึงประโยชน์และความต้องการของสิ่งพิมพ์แต่ละประเภทที่มีการจัดทำขึ้น อันจะเป็นแนวทางสำหรับการผลิตหรือส่งเสริมการใช้ต่อไป